

OD ČTVRTKA
17. DUBNA

JAHODY
500 g - balení
1 kg = 49,80 Kč

Správná volba

SUPER CENA
24,90

**BÍLÉ
HROZNY
STOLNÍ**
1 kg

-35%
57,90
~~89,00~~

**KURČECÍ
ŠUNKA**
100 g

-20%
15,90
~~19,90~~

KOFOLA
original/cherry/citrus,
2l, 1l = 7,45 Kč

-46%
14,90
~~27,90~~

**UZENÝ
EIDAM 30%**
plátky, 100 g

-25%
14,90
~~19,90~~

Nabídka zboží platí do 20. 4. 2014 nebo do vyprodání zásob.

Seriál o novém občanském zákoníku

Rubrika je společným projektem Deníku a internetové právní poradny Právní linka

I po smrti je osobnost člověka zákonem chráněna

Příběh ze života

PETR KAUSTA.

Autor je advokát z advokátní kanceláře Kausta & Zientková & partneři.

SLOVO PRÁVNÍKA...

Nový občanský zákoník podstatně mění dosavadní úpravu týkající se smrti člověka (nehleď na úpravu dědického práva). První pozitivní změnou je rozšíření okruhu osob, které jsou oprávněny bránit osobnost zemřelého. Za účinnosti starého občanského zákoníku toto právo náleželo pouze manželovi (partnerovi), dětem nebo rodičům.

Nový občanský zákoník přiznává právo žalovat škůdce kterékoli osobě blízké (např. bratrovi, tetě nebo nejlepšímu kamarádovi). Důležitou změnou je rozšíření okruhu osob, které mají právo rozhodovat o osudu člověka po jeho smrti, zejména v otázkách pitev, použití těla pro výzkumné účely či o podobě pohřbu.

NEPŘEHLÉDNĚTE

KDE V NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU PRÁVNÍ ÚPRAVU SVĚPRÁVNOSTI NALEZNETE?

§ 82 odst. 2, § 113 - 117, § 2951 odst. 2, § 2956 - 2968
Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

„Tak ten můj Olda nemá klid ani po smrti,“ prohlásila manželka zemřelého Oldřicha Borůvky, když se dolechla o chování svého souseda. Soused Jarďa Malina nebožtíka Oldu již za jeho života velmi nenáviděl a pomlouval a rozhodl se jej znevažovat i po jeho smrti, a to zrovna ne hezkým způsobem. Jarďa se nemohl smířit s tím, že se Oldovi po celý život dařilo lépe než jemu, a proto na plot paní Borůvkové a dále i na dalších místech ve vesnici vylepil nevkusné plakáty, kterými projevoval radost

nad smrtí Oldy. Paní Borůvkovou jednání souseda velmi pohoršilo a vyzvala souseda, aby svého jednání zanechal. Ten se jí ale vysmál a vylepil další nevkusné plakáty. Jednání Jarďy se proto rozhodl

radikálně zastavit a potrestat bratr Oldy, Milan Borůvka. S prosbou o pomoc se obrátil na internetovou právní poradnu www.pravnilinka.cz.

www.pravnilinka.cz

Rada pro pana Milana Borůvku

- Pan Milan Borůvka má právo domáhat se, aby se Jarďa zdržel zásahů do osobnosti jeho zemřelého bratra, před soudem, případně i přiměřeného zadostiučinění (např. omluvy; pokud by nestačila, pak v penězích) – § 2951 odst. 2, § 2957.
- Milan Borůvka je věcně legitimován k podání žaloby k soudu z důvodu příbuzenského vztahu k zemřelému. Vedle bratra může podat tutéž žalobu jakákoliv z osob zemřelému blízká – § 82 odst. 2.
- Není rozhodující, zda k zásahům došlo již za života pana Borůvky, nebo až po jeho smrti. Právo domáhat se ochrany osobnosti se neprohlčuje.

CO JE NOVÉHO V OBLASTI OCHRANY LIDSKÉHO TĚLA PO SMRTI?

Náhrada při ublížení na zdraví

Mimořádnou změnou je zrušení tzv. bodové vyhlášky 440/2001 Sb., která poměrně přesně určovala výši náhrady při ublížení na zdraví, při pracovním úrazu a nemoci z povolání (tzv. bolestného nebo výši náhrady za ztížení společenského uplatnění). Nový občanský zákoník pouze zavádí neuzavřeným výčtem to, co má být odčiněno.

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdravotní překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Stanovení výše bolestného nebo ztížení společenského uplatnění je tedy na poškozeném. Pokud však mezi poškozeným a škůdce nedojde k dohodě o náhradě, rozhodne o nároku poškozeného soud. Pokud nepůjde výši náhrady určit, stanoví se podle zásad slušnosti. V současné době Nejvyšší soud připravuje metodiku k určování výše bolestného a ztížení společenského uplatnění podle nové právní úpravy (NOZ).

Náhrada při usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví

I v této oblasti došlo k poměrně zásadní změně, když nový občanský zákoník zrušil paušální částky za usmrcení (například 240 tisíc korun pro man-

žela, dítě nebo rodiče). Zároveň rozšířil okruh osob, které mají právo na náhradu. Právo na peněžitou náhradu má manžel, rodiče, děti nebo kterákoliv osoba blízká. Výše peněžitých náhrad by měla odpovídat plně jejich utrpení.

Ochrana lidského těla po smrti člověka

Zákon nově výslovně upravuje právo člověka rozhodnout, jak bude po jeho smrti naloženo s jeho tělem. Tím se míní zejména provádění pitev, použití těla pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům pro lékařské fakulty. Pokud však člověk žádnou vůli neprojeví, pak platí, že s provedením pitvy nebo jiným použitím svého těla nesouhlasí. Nevyvatitelná domněnka nesouhlasu s pitvou neplatí absolutně. Existují zvláštní zákony (Zákon o zdravotnických službách), které stanoví povinnost provádění pitev, bez ohledu na projevovanou či neprojevovanou vůli. Provedení pitvy je povinné například při podezření, že smrt člověka byla způsobena trestným činem, při náhlých a neočekávaných úmrtích, jestliže při prohlídce těla zemřelého nebylo možno jednoznačně zjistit příčinu smrti atd.

Z výše uvedeného vyplývá, že domněnka nesouhlasu může být aplikovatelná pouze u anatomických pitev, nikoli však u pitev soudních či zdravotních. Jiné pravidlo platí například u transplantací, kde je režim domněnky opačný: pokud nebylo prokázáno, že člověk za života s transplantací nesouhlasí, platí, že souhlasí. Právo člověka rozhodnout, jak

bude po jeho smrti naloženo s jeho tělem, se nevztahuje pouze na provádění pitev nebo výzkumné účely, nýbrž také právo rozhodnout, kde se tělo po smrti uloží, jestli v hrobě, ve hrobce nebo se zpopelní v krematoriu. I tento směr je limitován zvláštním zákonem, kterým je zákon o pohřbnictví.

Pohřeb

Člověk je oprávněn rozhodnout, jaký má mít pohřeb. Toto oprávnění je nutno vykládat i ve vztahu k zákonu o pohřbnictví. Oprávnění se týká pouze volby místa smutečního obřadu, jeho průběhu (zpopelnění s obřadem, bez obřadu, obřad s uložením do země apod.), případně místa, kde budou ostatky uloženy (veřejné nebo neveřejné pohřebiště). Nezanedbá-li o tom výslovně rozhodnutí, rozhodne o jeho pohřbu příbuzný (hierarchicky: manžel, děti, rodiče, sourozenci, neteře a synovci, jakákoliv osoba blízká). Není-li žádná z osob blízkých, pak rozhodne obec, na jejímž území člověk zemřel. Uvedenou hierarchii je také dána váha hlasu, kterou mají příbuzní při volbě pohřbu.

Náklady na pohřeb se hradí z pozůstalosti. Pokud však nemůže být vzhledem k finanční situaci vyhověno přáním zemřelého, lze se od jeho rozhodnutí odchyliť a musí se pohřbit alespoň slušným způsobem podle místních zvyklostí. Může však nastat i situace, kdy pozůstalost k náhradě nákladů pohřbu nestačí a nikdo není ochoten je dobrovolně pokrýt. V takové situaci hradí náklady obec, která je pak oprávněna žádat náhradu od státu.

NEZAPOMEŇTE

◆ Kdo souhlasí s pitvou nebo s použitím těla pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům, může své stanovisko nechat zapsat do veřejného rejstříku, který k těmto účelům bude zřízen. Místo zápisu ve veřejném rejstříku lze souhlas projevovat ve veřejné listině (notářský zápis) nebo vůči poskytovateli zdravotních služeb s účinky vůči tomuto poskytovateli (velmi problematické ustanovení, neboť velmi často je zařízení provádějící pitvy odlišné od zařízení, ve kterém k projevení souhlasu může dojít).

◆ Souhlas lze dodatečně odvolat.

◆ Pokud nebude za života projevoven souhlas, může ho po smrti člověka projevovat osoba blízká.

◆ Ze zákona o státní sociální podpoře máte za určitých podmínek nárok na tzv. pohřebné. Na pohřebné má nárok osoba, která vypravila pohřeb dítěti, které bylo ke dni smrti nezaopatřeným

dítětem, nebo osoba, která byla ke dni smrti rodičem nezaopatřeného dítěte (osoba musí mít trvalý pobyt na území ČR). Výše pohřebného činí pět tisíc korun.

◆ Podle nařízení vlády č. 590/2006 Sb., máte nárok na pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu na:

a) 2 dny při úmrtí manžela, druhá nebo dítěte a na další den k účasti na pohřbu těchto osob

b) 1 den k účasti na pohřbu rodiče a sourozence zaměstnance, rodi-

če a sourozence jeho manžela, jakož i manžela dítěte nebo manžela sourozence zaměstnance a na další den, jestliže zaměstnanec obstarává pohřeb těchto osob

c) nezbytně nutnou dobu, nejvýše na 1 den, k účasti na pohřbu prarodiče nebo vnuka zaměstnance nebo prarodiče jeho manžela nebo jiné osoby, která sice nepatří k uvedeným fyzickým osobám, ale žila se zaměstnancem v době úmrtí v domácnosti, a na další den, jestliže zaměstnanec obstarává pohřeb těchto osob

Najděte si svůj regionální deník

www.denik.cz

Staňte se fanouškem Deníku – www.facebook.com/msdenik.cz